

İLKÖĞRETİM 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA SEVİYELERİ İLE TÜRKÇE, MATEMATİK, SOSYAL BİLGİLER VE FEN VE TEKNOLOJİ DERSLERİNDEKİ BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Muammer YILMAZ

Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Özet: Bu araştırmada ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamaları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma Hatay ili Antakya ilçesindeki Vali Teoman ve Nami Veyisoğlu ilköğretim okulu 4. sınıf öğrencilerinden tesadüfî örnekleme yoluyla seçilen 200 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğrencilere ilköğretim 4. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen hikâye türü bir metin okutulmuş, ardından 6 adet okuduğunu anlama sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin okuduğunu anlama sorularına verdikleri cevaplar 3'lü likert tipi puanlama anahtarına göre hesaplanmıştır. Öğrencilerin okuduğunu anlama puan ortalamaları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okuduğunu anlama başarıları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak bir korelasyon olduğunu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuduğunu anlama, başarı, ilişki.

DETERMINING AMONG TO CORRELATION OF 4TH GRADE STUDENTS' SUCCESS IN TURKISH, MATHS, SOCIAL SCIENCES AND SCIENCE AND TECHNOLOGY LESSONS OF READING COMPREHENSION LEVELS

Abstract: In this study the relation between reading comprehension of 4th class students and their success in Turkish, Maths, Social Sciences and Science and Technology lessons has been researched. The study has been carried on 200 4th class students selected randomly in Vali Teoman and Nami Veyisoğlu Primary School in Antakya, Hatay. The students have been made to read a story from Turkish lesson book then, 6 reading comprehension questions have been asked them. Students' answers given reading comprehension questions have been calculated according to 3-grade likert scoring key. Students reading comprehension means and their success in Turkish, Maths, Social Sciences and Science and Technology lessons have been compared. At the end of the study, it has been found that there is a correlation between the success of students reading comprehension of 4th class students and their success in Turkish, Maths, Social Sciences and Science and Technology lessons.

Key words: Reading, reading comprehension, success, relation

GİRİŞ

Okuma, zihinsel bir faaliyeti gerektiren karmaşık bir süreçtir. Okuma genel olarak sesli ve sessiz okuma olarak sınıflandırılabilir. Sesli okuma, gözle algılanıp zihinle kavranan sözcük veya sözcük kümelerinin konuşma organlarının yardımı ile söylenmesidir (Kavcar vd., 1995:43). İlköğretimin ilk sınıflarında (1., 2. ve 3. sınıf) daha çok sesli okuma üzerinde durulmaktadır. Çünkü sesli okuma öğrencinin okuma düzeyini anlamaya yardım eden bir teşhis aracıdır (Binbaşıoğlu, 1987:135). Smith ve Dechant'a göre (1961) okuma, yazılı bir metnin yorumlanması sürecidir. Söz konusu yorumlamada iki şeye ihtiyaç vardır: Tanıma ve algılama. Tanıma; harflerin, kelimelerin tanınması olup, duyuşsal bir etkinliktir. Tanıma etkinliğini materyalin beyinde algılanması izler. Algılama sırasında bu materyal hem örgütlenir, anlamlandırılır, hem de bunların eski bilgilerle bağlantısı kurulur (Akt.: Dökmen, 1994:13). Okumak, yalnız harf ve sözcükleri görüp seslendirmek değildir; onların anlamlarını da kavramaktır. Bu anlamlar çok derin olabilmekte, anlaşılması başka bilgi ve deneyimlerin öğrenilmiş olmasını gerektirmektedir. Okunulanlar ancak daha önce edinilen bilgilerle birleşirse anlam kazanır (Göğüş, 1983:8).

Okumanın temelinde anlama vardır. Anlamadan yapılan okuma sadece seslendirmeden ibarettir. Okuduğunu anlama, bireyin yeni öğrendiği bilgileri eski bilgilerle karşılaştırıp yeni bir öğrenmeye ulaşmasını ifade eder. Okuduğunu anlama düşünme ile ilgilidir ve okuyucunun metin üzerindeki tecrübesine, dil bilgisine ve gramer yapısını bilmesine bağlıdır. Aynı zamanda okuyucunun materyalden ne anladığının bir göstergesidir. Okuyucular, materyali okuduktan sonra, sahip oldukları bilgi ile metinde sunulan bilgi arasında bir köprü kurmak durumundadırlar. Güneş'e göre (2000:60) okuduğunu anlama ise bir metnin anlamını bulma, onun üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir.

Okuma ve anlama insan yaşamının her safhasında yer almaktadır. Özellikle akademik yaşamda önemli bir yere sahiptir. Okuduğunu anlayan öğrencilerin derslerdeki başarısının anlama sıkıntısı olan öğrencilere oranla daha yüksek olması beklenir. Güneş (2000:55) ilköğretim öğrencilerinin 100 kelimelik bir metnin 70 kelimesini, lise öğrencilerinin 50 kelimesini ve üniversite öğrencilerinin ise 35 kelimesini ikinci defa okuduklarını ifade etmektedir. Öğrenciler anlayamadığı için ikinci kez okuma ihtiyacı hissetmektedirler. Gelişen toplum yapısı hızlı okuyup anlayan bireylere ihtiyaç duymaktadır. Okuduğunu anlama ile akademik başarı arasında doğrusal bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Bloom (1979:48) okuduğunu anlama becerisi ile 6-8 sınıflardaki öğrencilerin matematik dersindeki başarıları arasında 0.72, 9-12 sınıflarda 0.54, fen bilimleri dersindeki başarıları arasında 6-8 sınıflarda 0.62, 9-12 sınıflarda 0.56, dil ve edebiyat dersinde ise 0.70 düzeyinde bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur.

Bireyin okuduğunu iyi anlayabilmesi için temelde kelime tanıma becerisinin yeterince gelişmiş olması gerekir. Kelime tanıma becerisinin gelişmesi; çocuğun fonetik (ses bilgisi) ve grafik bilgi (sembol bilgisi) ile ilgili becerileri kazanmasına bağlıdır. Samuels (1979) başarılı okuyucuların kelime tanıma becerilerinin gelişmiş olduğunu, metni doğru, hızlı ve seri bir

şekilde okuduklarını ifade etmektedir. Kelime tanıma problemi olan çocuklar, okurken dikkatlerini ve tüm enerjilerini kelimeyi seslendirmeye ayırırlar, anlamaya vakit ayırmazlar. Fonetik ve grafik bilginin gerektirdiği becerilere sahip çocuklar ise kelimeyi çok kısa sürede seslendirip, kalan zamanlarını anlamaya ayırırlar. Danielsson'a göre (2001:395) ses bilgisinin farkında olmak, okumanın gelişmesine büyük fayda sağlar. Salinger'e göre (2003:81) okuma becerisi zayıf okuyucuların birçoğunun anlama problemi vardır. Onlar, zor da olsa kelimeyi doğru okusalar bile anlayamazlar. Çünkü dikkatlerini kelimeyi okumaya yoğunlaştırmışlardır. Oysa anlama okumadaki başarının temelini oluşturmaktadır.

Okuma esnasında zihin bir yandan göz tarafından yazıdan alınan bilgilere bir anlam yüklemekte diğer yandan bunu önceki satırdaki anlamlarla birleştirmektedir. Bu anlama sürecinin ilk basamağını oluşturur. Anlama sürecinin ikinci basamağında ise zihinde oluşturulan anlam okuyucunun ön bilgileriyle birleştirilip, yapılandırılmaktadır (Güneş, 2009:217-218).

Başarılı okuyucular, okuduğunu daha iyi anlamak için metinle karşı karşıya geldiklerinde birinci iş olarak metne çabucak göz atarak metnin türünü belirlemekte ve metni okuma amacını oluşturmaktadır. Sonra ön bilgilerini okuma ortamına aktarmak ve metinle ilgili tahminler yapmaktadır. Okuma sırasında tahminlerini kontrol etmektedir. Eğer metni anlamakta zorlanırsa, yardımcı stratejiler (anlaşılmayan bölümü tekrar okuma, öğretmenden yardım almak vb. gibi) kullanmaktadır. Okuma bittikten sonra metni özetlemekte ve değerlendirmesini yapmaktadır (Akyol, 2008:29).

Okuduğunu anlama öğrencinin derslerdeki başarısına olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Obalı (2009) ilköğretim 6. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, okuduğunu anlama başarısı yüksek olan öğrencilerin Fen ve Teknoloji Dersinde de başarılı olduklarını tespit etmiştir. Egelioglu (1989) yaptığı çalışmada okuduğunu anlama düzeyi yükselmesine bağlı olarak toplam öğrenme ve bilgi düzeyindeki öğrenmelerde yükselme olduğu ortaya koymuştur. Sallabaş (2008) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerin akademik başarıları ile okuduğunu anlama seviyeleri arasında orta düzeyde bir ilişkinin olduğunu tespit etmiştir. Oluk ve Başöncül (2009) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Fen-Teknoloji ve Türkçe dersi başarılarına okurken kullandıkları okuma stratejisinin etki ettiğini ortaya koymuşlardır. Yapılan araştırmalar, okuduğunu anlama becerilerinin yeterince kazanılmış olmasının akademik başarıya olumlu yönde etki ettiğini ortaya koymaktadır.

Çağımız okuduğunu anlama ve hızlı düşünme becerilerine sahip bireyler istemektedir. Bu bireylerin yetiştirilmesinde ilköğretimde verilen öğretimin payı büyüktür. İlköğretimde kazanılan bu beceriler öğrencinin akademik başarısına olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlamaları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasında ilişki ele alınmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlamaları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamaları ile

- Türkçe dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Matematik dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Sosyal Bilgiler dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Bu araştırma betimsel nitelikli bir çalışma olup, çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2009:77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Hatay ili Antakya ilçesindeki Vali Teoman ve Nami Veyisoğlu ilköğretim okulu 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu okullardan tesadüfî örnekleme yoluyla seçilen 200 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplamak için ilköğretim 4. sınıf Türkçe ders kitabında "Kaybolan Çocuklar" isimli hikâye türü bir metin seçilmiştir. Öğrencilerden metni okumaları ve metinle ilgili okuduğunu anlama sorularını cevaplandırmaları istenmiştir. Öğrencilere 3 adet cevabı metin içerisinde, 3 adette cevabı metin dışında olan toplam 6 adet okuduğunu anlama sorusu sorulmuştur. Soruların oluşturulmasında uzman görüşü alınmıştır. Akyol'a göre (2008:200) cevabı metin içerisinde olan sorular; tanıma ve hatırlamaya dayalı olup, cevabı metin içerisinde bir cümle ya da bir paragrafta yazılı olan sorulardır. Cevabı metin dışında olan sorular ise; ön bilgileri kullanmayı gerektiren sorulardır.

Öğrencilere sorulan cevabı metin içerisinde olan sorular:

- ✓ Geziye katılmayan çocuklar kimlerdir?
- ✓ Çocuklar gezi yerine vardıklarında nasıl eğlendiler?
- ✓ Geziden sonra okula gelen öğretmenler, dinlenirken ne oldu?

- Cevabı metin dışında olan sorular:
- ✓ Anne-babanızdan izin almadan hareket etmeniz niçin doğru değildir?
 - ✓ İnsanlar niçin gezme ihtiyacı hisseder?
 - ✓ Acil bir durumla karşı karşıya kaldığında sizce nasıl davranmak gerekir?

Öğrencilerin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki yazılı notları sınıf öğretmeninden istenmiştir. Elde edilen yazılı notlarının ortalaması alınmıştır. Öğrencilerin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları her bir ders için ayrı ayrı olmak üzere yazılı notlarının ortalaması alınarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri öğrencilerin okuduğunu anlama sorularına verdikleri cevaplardan ve yazılı notlarının ortalamasından elde edilmiştir. Öğrencilerin okuduğunu anlama sorularına verdikleri cevaplar 3'lü likert tipi puanlama anahtarına göre hesaplanmıştır.

Yanlış cevap= 0 puan,

Eksik cevap= 1 puan,

Tam cevap=2 puan olarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin okuduğunu anlama puanları ile Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları arasındaki ilişki istatistik işlemlerden Pearson Korelasyon Analizi yapılarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular tablo hâlinde gösterilmiştir.

Tablo: Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanları İle Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarıları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	Türkçe Dersi Başarısı	Matematik Dersi Başarısı	Sosyal Bilgiler Dersi Başarısı	Fen ve Teknoloji Dersi Başarısı
Okuduğunu Anlama Puanı	,752**	,767**	,643**	,727**

N=200; **P<0.01

Analiz sonuçları ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanlarının ortalamaları ile Türkçe Dersi Başarıları (r = 0,752; **P<0.01), Matematik Dersi Başarıları (r = 0,767; **P<0.01), Sosyal Bilgiler Dersi Başarıları (r = 0,643; **P<0.01) ve Fen ve Teknoloji Dersi Başarıları (r = 0,727; **P<0.01) ortalaması arasında istatistiksel olarak bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucunda ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanlarının ortalamaları ile Türkçe, Matematik, Sosyal ve Fen ve Teknoloji dersi başarıları ortalaması arasında istatistiksel olarak bir ilişkinin olduğunu bulunmuştur. Okuduğunu anlama puanları yüksek olan öğrencilerin sırasıyla Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersinde başarılı oldukları belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Egelioglu (1989), Sertsöz (2003), Akay (2004) Sallabaş (2008), Obalı (2009), Oluk ve Başöncül (2009) yaptıkları araştırmalarda da öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarının iyi olmasının diğer derslerdeki başarılarına olumlu yönde etki ettiğini ortaya koymuşlardır.

Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanları İle Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarıları incelendiğinde en fazla başarının Matematik Dersinde olduğu görülmüştür (r = 0,767; **P<0.01). Bu durum okuduğunu iyi anlayan öğrencilerin Matematik dersindeki problemleri daha iyi anlayabileceği şeklinde düşünülebilir. Önceki araştırmalar incelendiğinde, benzer sonuçlara Sertsöz (2003) ve Akay'ın da (2004) ulaştıkları görülmektedir. Sertsöz (2003) ilköğretim 6. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada okuduğunu anlama başarısının öğrencilerin Matematik derslerindeki başarılarına etki ettiğini ortaya koymuştur. Akay (2004) ise yaptığı araştırmada okuduğunu anlama becerisi kazanmış ilköğretim 2. sınıf öğrencilerinin matematik problemlerini çözmeye başarısının yüksek olduğu sonucunda ulaşmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- a) Okuduğunu anlama öğrencinin akademik başarısını etkilediği için ilköğretimde Türkçe derslerinde okuduğunu anlama çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- b) Okuduğunu anlamayı geliştirici yöntemlerin neler olduğu ve bu yöntemlerin okuma sırasında nasıl uygulanacağı konusunda öğretmenler tarafından öğrencilere bilgiler verilmeli ve örnek çalışmalar yaptırılmalıdır.
- c) Okuduğunu anlamada ön bilginin önemi öğrencilere vurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKYOL, H. (2008). **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Kök Yayıncılık.
- AKAY, A. A. (2004). **İlköğretim 2. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Matematik Problemlerini Çözme Başarılarına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1987). **Özel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- BLOOM, B. S. (1979). **İnsan Nitelikleri Ve Okulda Öğrenme**. (Çev. D. Ali Özçelik), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- DANIELSSON, K. (2001). "Beginning Readers Sensitivity To Different Linguistic Levels: An Error And Correction Analysis At The Lexical, Syntactic And Semantic Levels", **Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal**, 14, 395-421.
- DÖKMEN, Ü. (1994). **Okuma Becerisi İlgisi Ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma**. Ankara: MEB Yayınevi.
- EGELİOĞLU, F. V. (1989). "Okuduğunu Anlama Düzeyi Ve Öğrenme İçin Harcanan Zamanın Bilişsel Öğrenme Düzeyine Etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- GÖĞÜŞ, B. (1983). "Okumayı Biliyor muyuz?" **Öğretmen Dünyası Dergisi**, 44, 7-9.
- GÜNEŞ, F. (2000). **Okuma-Yazma Öğretimi Ve Beyin Teknolojisi**. Ankara: Ocak Yayıncılık.
- GÜNEŞ, F. (2009). **Hızlı Okuma Ve Anlam Yapılandırma**. Ankara: Nobel Yayınları.
- KARASAR, N. (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayınları.
- KAVCAR, C., OĞUZKAN, F. ve SEVER, S. (1995). **Türkçe Öğretimi**. Ankara: Engin Yayınevi.
- OBALI, B. (2009). **Öğrencilerin Fen Ve Teknoloji Akademik Başarılarıyla Türkçede Okuduğunu Anlama Ve Matematik Başarıları Arasındaki İlişki**, Yayınlanmamış Yüksek Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- OLUK, S. ve BAŞÖNCÜL, N. (2009). "İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Üstbilmiş Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyleri İle Fen-Teknoloji Ve Türkçe Ders Başarıları Üzerine Etkisi", **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 17, 183-194.
- SALINGER, T. (2003). "Helping Older Struggling Readers", **Preventing School Failure**, 47, 79-85.
- SALLABAŞ, M. E. (2008). "İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları Ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki", **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9(16), 141-155.
- SAMUELS, S. J. (1979). "The Method Of Repeated Readings", **The Reading Teacher**, 32, 403-408.
- SERTSÖZ, T. (2003). **İlköğretim Okullarının 6. Sınıflarında Okuduğunu Anlama Davranışının Kazandırılmasının Matematik Başarısına Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.